

**Wystąpienie Łowczego Okręgowego PZŁ w Kaliszu Marka Przybylskiego
podczas konferencji „Prawo łowieckie w aspekcie społecznym, środowiskowym, rolniczym i
ekonomicznym” współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów
Wiejskich w Gołuchowie**

Zminimalizowanie uciążliwości w zakresie powstania szkód ze strony zwierzyny i przy wykonywaniu polowania oraz stan gospodarki łowieckiej na terenie Okręgu Kaliskiego

1.Przyczyny powstawania szkód łowieckich

W zależności od pory roku zmieniają się przyczyny powstawania szkód w uprawach rolnych. Np. szkody wczesnowiosenne wynikają przede wszystkim z koniczności uzupełnienia przez zwierzynę niedoboru witamin, mikroelementów i białka, powstałych w okresie zimowym.

Jelenie i sarny wczesną wiosną intensywnie żerują na oziminach zaspokajając głód i uzupełniając niedobór fosforu i wapnia tak bardzo potrzebnego do budowy struktur kostnych szkieletu rozwijających się płodów u samic oraz osadzonych wieńców byków i parostków rogaczy.

Natomiast wiosenne szkody powodowane przez dziki wynikają z poszukiwania dżdżownic, larw owadów zimujących w glebie oraz drobnych gryzoni zawierających białko zwierzęce.

W okresie wiosny szczególnie narażone są na szkody łąki o dużym zakwaszeniu gleby. To właśnie na tego rodzaju trwałych użytkach zielonych gromadzi się najwięcej dżdżownic i pędraków za którymi buchtują dziki.

Kolejną przyczyną powstawania szkód na polach uprawnych jest wymuszona przez ludzi zmiana miejsca bytowania zwierzyny.

Ma to miejsce najczęściej w połowie lata, kiedy występuje wysyp grzybów. Zwierzyna przeganiana z lasów przez setki grzybiarzy znajduje ostoję i żer w olbrzymich uprawach kukurydzy, która stoi na polu często i do końca listopada, a niekiedy dłużej. Przyczyną powstawania szkód na polach w okresie lata jest także poszukiwanie przez zwierzynę atrakcyjnego żeru, można to porównać z poszukiwaniem przez ludzi nowalijek.

Dojrzewający owies czy pszenica stanowi doskonałą świeżą karmę dla dzików i jeleniowatych. W tym czasie wyłożona na pasach zaporowych kukurydza nie jest dla zwierzyny karmą atrakcyjną.

Lato to okres w którym najprzeróżniejsze metody ochrony pól zawodzą .Dlatego dzierżawca obwodu powinien cały czas monitorować stan populacji zwierzyny łownej w swoim obwodzie ,musi mieć również tą świadomość że w pewnym okresie czasu zwierzyna wwidzie na pola czy tego chce czy nie, to jest zupełnie normalne.

Następną przyczyną powstawania szkód na polach może być degradacja naturalnych ostoi zwierzyny .Wycięty lub spalony las, zmusza zwierzynę do poszukiwania ostoi gwarantujących spokój schronienie i pożywienie. Jelenie i dziki które za ostoję wybrały dojrzewający łan kukurydzy, powodują w nim bardzo duże szkody .Żerująca przez cały dzień w nim zwierzyna niszczy i gniecie parokrotnie więcej roślin niż zjada.

2.W jaki sposób zminimalizować uciążliwość szkód łowieckich w uprawach rolnych-metody zapobiegania szkodom.

W obwodach łowieckich Okręgu Kaliskiego stosowane są **cztery podstawowe metody ochrony pól** przed zwierzyną ,które ze względu na rodzaj stosowanego środka posiadają odpowiednie nazwy tj ; **chemiczna, mechaniczna , biologiczna i aktywna i udziałem człowieka.**

Metoda chemiczna polega na stosowaniu środków chemicznych-repelentów ,których działanie powoduje odstraszenie roślinożernych zwierząt łownych od chronionych upraw rolnych i sadowniczych. Np : chemiczna ochrona młodych drzew przed spalowaniem polega na smarowaniu części strzały drzewa preparatem powodującym nieprzyjemne doznania smakowe.

Do metody chemicznej zaliczamy stosowanie środka zapachowego np. Hukinolu.

W tym przypadku obstawiamy palikami w odległości co 17 metrów całą uprawę. Paliki po wbiciu w glebę muszą mieć wysokość 50 cm . do szczytowej części palika mocujemy szmatkę lub gąbkę na którą kroplomierzem nakładamy preparat w ilości 3-5 kropli co dwa dni. Skuteczność tej metody jest bardzo różna i w dużym stopniu zależy od dokładności stosowania.

Innym środkiem chemicznym jest Mesurool którego stosowanie polega na zaprawianiu ziarna kukurydzy przeznaczonego do siewu. Działanie tego środka polega na zniechęceniu dzików do konsumpcji zaprawionych ziaren kukurydzy za sprawą nieprzyjemnych doznań smakowych. Środek bardzo skuteczny pod warunkiem przestrzegania ścisłej receptury zaprawy nasion. Niewielkie zubożenie preparatu dodawanego do zaprawy powoduje nieskuteczność metody.

Stosując środki chemiczne do ochrony pól musimy zawsze pamiętać , że nadmierne ich stosowanie powoduje przyzwyczajanie się zwierzyny do zapachu a w konsekwencji do ignorowania go.

Kolejną metodą stosowaną do ochrony pól jest metoda mechaniczna, która polega na stosowaniu urządzeń wizualnych, dotykowych oraz dźwiękowych . Przykładem stosowania urządzeń wizualnych jest rozmieszczenie na uprawie różnego rodzaju straszydeł, wykonanych ze starych ubrań, lamp naftowych i zniczy. Tego rodzaju urządzenia odstraszą zwierzynę przez pierwsze dwie noce a później stają się nieskuteczne.

Przykładem stosowania urządzeń dotykowych jest wykorzystywanie do ochrony pól pastuchów elektrycznych. Skuteczność ich w odniesieniu do dzików jest dobra natomiast jelenie i sarny swobodnie przeskakują nad porozciągany drutami.

Stosując pastuchy elektryczne należy przestrzegać trzech podstawowych zasad :

Po pierwsze - ogrodzić uprawę należy najpóźniej w dniu wysiewu kukurydzy.

Po drugie - ogrodzona ma być cała powierzchnia uprawy.

Po trzecie - należy stosować trzy rzędy drutów lub taśmy rozciągniętych na wysokości : 25 , 50 , 75 cm.

Ogrodzenie pastuchami musi być sprawdzane rano i wieczorem.

Skuteczną ochronę pól uprawnych daje grodzenie uprawy siatką wzmocnioną żerdziami z przymocowanym pastuchem elektrycznym. Jest to metoda bardzo skuteczna ale i bardzo kosztowna.

Do metody mechanicznej zaliczamy również stosowanie różnego rodzaju urządzeń dźwiękowych takich jak np.; „szalony kogut” które generują odpowiednie sygnały dźwiękowe cyklicznie przy możliwości zmiany modulacji dźwięku i czasu ich emisji, oraz armatek na gazowych i sznurów hukowych.

Metoda biologiczna ochrony pól – polega na uprawianiu poletek zerowych oraz pasów zaporowych, których celem jest zatrzymanie w jak najdłuższym okresie czasu zwierzyny w lesie. W obwodzie łowieckim powinno być uprawiane przynajmniej 0,5 ha poletek zerowych na każde 1000 ha pow. terenu leśnego. Przy zwiększonym stanie zwierzyny grubej wielkość poletek należy zwiększyć do 1 ha na 1000 ha pow. leśnej. Lokalizując poletka musimy przestrzegać podstawowych trzech zasad:

- 1. właściwy dobór gleby w miejscu nasłonecznionym .
- 2. poletka nie powinny być większe niż 25 ar. i powinny być równomiernie rozmieszczone po obwodzie, zapobiega to koncentracji zwierzyny.
- 3. muszą być lokalizowane z dala od dróg o dużym natężeniu ruchu.

Do metody biologicznej zaliczamy również utrzymanie właściwej ilości zwierzyny w stosunku do naturalnych możliwości żywieniowych obwodu.

W obwodzie bogatym w naturalny żer, z dużą ilością dębu i buka, wzbogaconym dużą ilością poletek żerowych i mokradła, zwierzyny może być znacznie więcej niż w obwodach pozbawionych tych walorów.

Czwartą metodą ochrony pól przed zwierzyną jest metoda aktywna z udziałem człowieka. Polega na całonocnym jeździe od pola do pola z uprawą kukurydzy i zganianiu niego żerujących dzików. Sama obecność na polu człowieka i pozostawiony przez niego zapach na krótko ale również odstrasza dziki. Skuteczność tej metody zależy od odpowiedzialności czynnika ludzkiego.

3. Prewencja przy zapobieganiu szkodom.

Priorytetowym działaniem myśliwych i rolników powinno być **zapobieganie szkodom.**

Niebagatelne znaczenie ma przy tym dobra współpraca pomiędzy tymi dwoma podmiotami, która powinna rozpocząć się przed obsianiem czy obsadzeniem pól. Efektem takich działań może być np., przy uprawie wielko powierzchniowej kukurydzy, obsianie pasa pola przylegającego do lasu odpowiednim rodzajem niskiej roślinności lub przekazanie przez koło odpowiedniego preparatu do zaprawy nasion. Prewencja ma również pewien wymiar społeczny, wpływa na poprawne stosunki pomiędzy rolnikami i myśliwymi, pozwala na łagodne rozwiązywanie problemów związanych z powstawaniem szkód łowieckich. Buduje wizerunek myśliwego jako odpowiedzialnego partnera przy ochronie pól. Pozwala na pokazanie dobrej woli koła idącej w kierunku rozwiązywania problemu szkód. Prewencja nie jest za darmo ale jej koszt jest znacznie niższy od wartości wyrządzonych szkód.

4. Szkody przy wykonywaniu polowania.

Szkody te najczęściej powstają podczas transportu zwierzyny grubej (jelenia, dzika) z miejsca padnięcia zwierzyny i bardzo często wynikają z braku zdrowego rozsądku u myśliwego podnoszącego zwierzynę. Wjechanie dziupem w dojrzewający owies po strzelonego dzika może skutecznie na długi czas popsuć relacje pomiędzy rolnikiem a myśliwymi

Dziękuję za uwagę
Marek Przybylski
Łowczy Okręgowy

Unia Europejska

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Operacja pt. „Prawo łowieckie w aspekcie społecznym, środowiskowym, rolniczym i ekonomicznym” współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.